

Ανισότητες στην Παιδεία

Σε συνέχεια των αναλυτικών στοιχείων για τον βαθμό αποτυχίας των μαθητών στις πανελλήνιες εξετάσεις του 2000, η «Κ» δημοσιεύει σήμερα κατ' αποκλειστικότητα μία εντυπωσιακή –και χαρακτηριστική για την εικόνα της παιδείας στη χώρα– «γεωγραφία» της επιτυχίας και αποτυχίας στις εξετάσεις (σελ. 7). Πρόκειται για στοιχεία, τα οποία προέκυψαν από την αναλυτική στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων κατά σχολείο και περιοχή – και θα έπρεπε να προσεχθούν και αναλυθούν, προκειμένου να μελετηθούν οι δυνατότητες βελτιώσεων σε συγκεκριμένες επαρχίες ή και σε επιμέρους σχολικές μονάδες.

Τα στοιχεία για τον μέσο όρο επιτυχίας επιβεβαιώνουν, εν πρώτοις, ότι οι γονείς δεν αγωνιούν αδικώς να στείλουν τα παιδιά τους σε ιδιωτικό σχολείο. Παρότι οι αριστοίχοι των εξετάσεων προέρχονται συχνότατα από δημόσια Λύκεια, η συνολική εικόνα δείχνει ότι τα ιδιωτικά έχουν σαφές προβάδισμα στη μέση βαθμολογία, με τη διαφορά σε ορισμένα από τα «κρίσιμότερα» μαθήματα να φθάνει τη 1,5 μονάδα. Η κατάταξη των επιμέρους σχολείων δεν μεταβάλλει πολύ την εικόνα: ιδιωτικά καταλαμβάνουν τις τρεις πρώτες θέσεις και στα Μαθηματικά και στα Ελληνικά – με σχετική εξαίρεση το Αρσάκειο, που είναι σχολείο ειδικού καθεστώτος.

Αυτή η κατά μέσον όρο διαφορά είναι ενδεχομένως αναπόφευκτη. Τα ιδιωτικά σχολεία, που κρεώνουν υψηλά διδάκτρα, είναι εύλογο να έχουν προβάδισμα υποδομής και επενδεδυμένων κεφαλαίων, πράγμα που αντανακλά και στις επιδόσεις. Υπάρχει, όμως, κατά τα φαινόμενα και άλλη πλευρά – και αυτήν μας τη δείχνουν τα στοιχεία για τα χειρότερα σε επιδόσεις σχολεία. Πράγματι, αν εξαιρέσει κανείς τα Εσπερινά Λύκεια, στα οποία η πλειοψηφία των μαθητών έχει σκοπό να πάρει απλώς το απολυτήριο, διαπιστώνει ότι υπάρχουν δημόσια σχολεία με εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις, ενίοτε συγκεντρωμένα σε συγκεκριμένες περιοχές. Ενδεικτική είναι η τουλάχιστον παράδοξη υστέρηση των Λυκείων της Κρήτης στα Ελληνικά: τόσο τα τρία «χειρότερα» σχολεία, όσο και οι τρεις «χειρότεροι» νομοί της χώρας από άποψη επιτυχίας στο μάθημα αυτό βρίσκονται στη μεγαλόνησο...

Η διαφοροποίηση αυτή και πολλές άλλες του είδους μεταξύ των δημοσίων, πλέον, σχολείων, κατά περιοχή και σχολική μονάδα, δεν μπορούν να αποδοθούν σε διάφορες υποδομής. Η διαφανόμενη αιτία συνδέεται, μάλλον, με τη διαφορά στην ποιότητα του καθηγητικού δυναμικού και στον τρόπο διοικήσεως των σχολείων, που δεν αποκλείεται με τη σειρά της να συνδέεται με πελατειακά συμπτώματα στον διορισμό των εκπαιδευτικών ή και με επιρροή τοπικών παραγόντων στη διεύθυνση των Λυκείων – πράγματα που είναι απαράδεκτα, αλλά και αντιμετωπίσιμα.

Όσο και αν προβλέπεται ότι η εικόνα του 2001 θα είναι διαφορετική, το αρμόδιο υπουργείο δεν πρέπει να παραγνωρίσει τις έκδηλες αυτές ανισότητες στην Παιδεία. Οι ειδικές επισημάνσεις της στατιστικής μπορούν να εντοπίσουν λάθη και παθολογικά συμπτώματα ευχερώς διορθώσιμα – και πολύτιμα για τη βελτίωση των επιδόσεων πολλών δημοσίων εκπαιδευτηρίων της χώρας μας...